

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 4 fl. la an.
Manuscrisuri nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 5 cr., a 2-a oară 4 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sînt a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic în Orăștie (Szászváros).

DISCURSUL

D-lui B. St. Delavrancea.

Domnilor,

Diferitele State la cari ar aparține un popor, nu fac din el mai multe ființe deosebite, nici mai multe bucăți contopite în alte ființe etnice.

Aceeași origină, aceeași limbă, același geniu, o identitate de funcțiune în omenire, în trecut ca și în prezent, fac din noi, toți Români, o singură ființă, animată de un suflet care crește neconținut, reflectând în aceeași conștiință durerile trecutului și nădejțile viitorului.

Ori unde ar fi atinsă această ființă, emoțiunile ei cutreieră întregul organism, ajungând la maximum emoțional, aci, în mijlocul nostru, în centrul acestui tot etnic și natural.

Nimic nu poate perverti un neam care și-a salvat conștiința de sine. Nimeni nu-i poate impune o sensibilitate nepotrivită cu firescul lui, nici unei legi de viață care să-i prefacă conștiința de rasă într-o altă conștiință a unei alte rase. Asemenea sorbire a unei conștiințe naționale în altă conștiință națională, este o imposibilitate. *Prigonirea întărește în loc de-a slăbi, nedreptățile însușește pentru dreptate, în temnițele politice nobilul sentiment de libertate atinge culmea tăriei.*

Știți, d-lor, că cuvintele noastre și ale fraților noștri au fost în tot-deauna siluite, în scop de-a se storcea înțelesul unui irredentism daco-roman.

Când însă noi vorbim de aceea ființă unitară, nu desfășurăm drapelul revoluțiunii, nici nu punem la cale cu cei de dincolo deslipiri și alipiri, sfărâmări și întregiri. Nu, d-lor, ci constatăm, prin percepțiunea specifică a ori-cărui neam, ceea-ce în sferă școala istorică modernă și psihologia raselor și a popoarelor, știința proaspătă, au isbutit să dovedească ca un adevăr atât de neînduplecat, încât a învins toate combinațiunile trecătoare, cari n-au ținut seamă de el.

Soartea, nenorocirile, au putut despărți un popor, idealitatea lui însă a rămas identică. În acest înțeles Carpații nu au despărțit ființa noastră în două, ci i-a menținut întregimea ei, adăpostind în vreunuri de urgie pentru a revêrsa mai apoi, de-o parte și de alta, aceeași doină, în aceeași limbă, mișcată de același geniu.

Elvețian e Germanul Elveției, Elvețian e Francesul Elveției, și cu toate acestea în dezastrul dela 1820 lacrimile din Geneva au fost sincronice cu bucuriile din Zurich. Saxonul din Ungaria, ori-cât de devotat ar deveni Statului său, inima lui va bate puternic ori câte-ori un pic de glorie se va adăoga la marea glorie a Germaniei. Fenomen natural pe care nici o organizație din lume nu-l poate preface, nici, mai puțin, distruge.

Ei bine, d-lor, ce s'a schimbat dincolo, pentru-ca presa maghiară să aibă halucinația, că noi, de-aci încolo, vom deveni nepăsători la durerile celor de dincolo, răci și sceptici în fața lungului șir de martiri, cari își pogară, unii tinerețele și iluziile, alții bătrânețele și amărăciunile, în temnițele Ungariei? Ce s'a schimbat în cei de dincolo? Ce s'a schimbat în noi? Nimic. Ei sînt tot cum au fost, și noi nu putem fi decât aceiași!

Presa maghiară s'a încercat să dea visei M. S. Regelui nostru altă semnificare decât aceea care reese, lîmpede și hotărît, din toastele Suveranilor amici.

România și Regele Carol sînt de mult, spre deopotrivă lor glorie, un factor însemnat în liniștea lumii. Și »bunele relațiuni«, ori cât de coprinzător ar fi acești termini în unele împrejurări, se referă la Statele celor doi Suverani, la combinațiunea înțelepciunii și a energiilor lor pentru echilibrul și pacea Europei.

Domnilor, gândirea Regelui neconținut a trebuit să treacă peste marginele actualității. Și când pasiunile oamenilor politici, enervați în niște frământări politice prea aspre și adesea prea nedrepte, au cercat să turbure meditațiunile Lui, El a rămas senin, întrezărînd într'un viitor apropiat: pavilionul României alunecînd cu mândrie peste luciul mărilor, buna și străvechea faimă a numelui nostru reînviind mai măreață decât odinioară, și lumina poporului român crescînd și luminînd peste depărtările Orientului.

Când dar' de 30 de ani are acest ideal, concepînd mărirea și gloria Lui în mărirea și gloria noastră, ar fi o rătăcire să se presupue, o clipă măcar, că vizita dela Budapesta consacră, în contra justiției, în contra dreptului ginților, în contra umanității și în contra durerii noastre, jalea și robia a trei milioane de Români!

Știți, că de mine nu s'au lipit vanitățile absurde, că n'am lingușit pe nimeni, că am suferit și voi suferi din cauza revoltei mele în contra ori-cărei fățarnicii. Cred însă, și sînt adînc convins, că este o nebun'e a se susține că Aceluia care urmărește neconținut mărirea României, i-ar fi indiferent micșorarea Românilor, umilind deopotrivă și pe cei asupriți și pe cei liberi.

Dar' fudulia primitivă și sgomotoasă a publiciștilor din Budapesta, i-au făcut să nu aibă nici măsură, nici delicatete, afirmînd că Regele Carol a arătat cu degetul Românilor de peste Carpați calea robiei, El care a deschis cu sabia, Românilor de dincoace de Carpați, calea independenței și a gloriei!

Nu d-lor, noi nu vom turbura relațiunile înțelepte și de bună prietinie ale Statului nostru cu celelalte State, dar' un lucru să se știe, că nimic neschimbându-se dincolo de Carpați, nimic nu se va schimba dincoace de Carpați!

Din durerea unui popor care suferă robie pe pămîntul apărât atâtea secole prin jertfa și eroismul generațiilor lui trecute, care suferă robie acolo unde a răsunat limba lui cu sute de ani înainte de primele zile ale milenului maghiar, care suferă robie fără ca barem să fi fost cucerit prin arme de asupritorii lui, — eacă din ce a născut chestiunea națională.

În numele suferinței și a drepturilor imprescriptibile, s'au ridicat mulți și de mult, printre cari Rațiu stă falnic și neclintit ca un munte încoronat cu zăpadă printre alți munți acoperiți cu brazi.

Cine l'a auzit zicînd, în ajun de a porni la Seghedin, »cel mai fericit moment al vieții mele va fi acela în care îmi voi lăsa oasele și țărîna în temnițele Ungariei«, și cine a văzut cu câtă vioioșie pleacă publicistul de dincolo în infecțiunea temnițelor ordinare, s'a convins, străin sau român, că un popor care zămislește asemenea bătrîni și asemenea tineri, va trebui să învingă, va trebui să dobîndescă »egala îndreptățire«, care răsună revendicările legitime ale Românilor de peste Carpați.

Cât pentru noi... noi nu concepem revoluționar chestiunea națională. Noi dorim fericire și libertate deplină celor de dincolo fără a exclude credința și devotamentul în

legile și Statul Ungariei. Noi concepem ființa etnică și psihologică a Românilor ca un gigantic și secular copaciu, ale căruia rădăcini despică stîncile, străbat Carpații și se înfig adînc, d'o parte și de alta, ale căruia ramuri sănătoase și pline de rod, pleacă mîndru din pustiile arse de soare ale Ungariei și se apleacă fermecător peste apele Danubiului. Nu sîntem noi stăpîni pe umbra și rodul de peste hotarele României. Dar' nimeni nu poate devasta mîndreța și distruge unele rădăcini ce trec dincolo de aceste hotare, fără ca ofilirea să nu cuprinză fălcia și viața întregului arbore.

Eacă de ce, și în ce sens, Domnilor, nefericirile fraților noștri de peste Carpați vor fi pururea nefericirile noastre, eacă de ce injustițiile făptuite în contra lor, în contra noastră se îndreaptă, eacă de ce sabia care spînzură asupra capului lor, d'asupra capului nostru se clătîină.

Mai sînt oameni cu minte în Ungaria, scria o gazetă din Viena, cu tot șovinismul orb a celor din Budapesta. Acestor oameni cu minte le este ușor să întrezără cum pot ajunge la o amicitie, durabilă și folositoare tuturor, între noi și Maghiari. N'au decît să realizeze »egala îndreptățire«, și acum, ca și odinioară, declarăm că în acest cas, Ungaria nu ar avea cetățeni mai devotați ca Români de dincolo, nici amici mai buni ca pe noi ceștia de dincoace de Carpați.

Până atunci însă, noi vom simți și vom cugeta cum am simțit și am cugetat, până atunci, vom veghea și ne vom face datoria!

Din toate părțile.

E într'adevăr înălțător de inimi a cetii darea de seamă despre cea din urmă adunare mare dela București, în cauza națională.

S'au rostit acolo vorbiri așa de frumoase și de însufletește, și în același timp cumpătate, învălitate în lumina minții sănătoase și încălzite de focul unor inimi mari românești.

Publicăm în fruntea foii noastre, vorbirea pe care deputatul B. St. Delavrancea a rostit-o, regretînd în același timp a nu le putea tipări pe toate, din lipsa de spațiu.

De astă-dată, mai însemnăm numai tot ca lucru îmbucurător, că adunarea a fost salutăta de marele public românesc din toate părțile, îndeosebi însă din multe locuri din Transilvania, Ungaria, Bănat și România. Par'că un murmur de bucurie s'a ridicat de peste toate plaiurile, pe unde a străbătut vestea adunării!

Dela Români de sub stăpînirea maghiară, s'a trimis salut: din *Alibunari* cu o iscălitură, din *Peșelca* cu 11 iscălituri, din *Bocșa-Montană* cu o iscălitură, din *Cluj* dela tinerimea universitară, din *Graz* dela tinerimea academică română, din *Teiuș* cu 18 iscălituri, din *Dej* cu 7, din *Zidovini* (în Bănat) cu o iscălitură, din *Ileanda-mare*, cu 15, din *Zernezșii* (din Bănat) dela un Român de 88 de ani, din *Turda-Copand* cu 4

iscălituri, din *Orăștie* cu 9 iscălituri, din *Seliște* pentru Selișteni cu 3 iscălituri, din *Caransebeș* două adrese, din *Duleu* cu 2 iscălituri, din *Glimboaca* (lângă Caransebeș), din *Bocșa-Montană*, etc. Apoi din România multe.

«Liga Română» în numărul seu mai nou 38, începe a publica adresele, care vor urma încă, dar' numele iscăliturilor nu le pune, sigur pentru a nu-i expune la eventuale nouă prigoniri ungurești.

Bucurîndu-ne că vedem răsnetul ce l'a aflat adunarea și printre noi, observăm în același timp, că putea să afle răsnet și mai viu! Ziarele noastre au dat veste despre ea de timpuriu, și se puteau trimite scrisori de aderare și mai multe, spre a arêta și mai bine că treji sîntem, că ne bucurăm vîzînd pe frații de dincolo mișcîndu-se pentru noi...

Dar' nădejduim că pe viitor vom putea arêta și mai mult!

Din păcatele noastre!

Numai cu multă durere luăm cuvîntul în treburi ce cea de mai jos. Căci nu e nimic mai scîrbos ca atunci, cînd pentru treburi *bisericești*, se iau frați între frați la hărțuială, și se lovesc unii pe alții cu înverșunare, se așează în tabere și încearcă să se repue unii pe alții ca niște oștiri dușmane, — ear' la urmă cei-ce, așa aducînd cu sine împregiurările, simt că vor eși biruiți, strigă de-s greco-orientali: *ne facem uniți!* de-s greco-catolici: *ne facem neuniți!*. Și-apoi să și fac; și acolo unde era o singură biserică bunicică, te trezești și cu una a doua, slăbuță, și care a sleit puterile celor ce au ridicat-o; și unde a domnit liniștea, se încuibă vrajba, și poate zeci de ani și jumătăți de veacuri să treacă, până să se liniștească eară oamenii, și frate pe frate să nu mai privească cu ură, cu dor de sfășiare!

Vai de noi, unde astfel de desbinări se întîmplă, și păcătoși sîntem toți cari nu ne punem toate puterile pentru a împedeca, nu a sprigini, astfel de întîmplări!

Acolo pe toate terenele pustiirea va prinde putere, și școala și biserica și națiunea și economia, și tot va merge mai rău, căci nu vei mai putea aduna la un loc pe oameni, ca cu puteri unite să facă lucrurile bune pe care altfel le-ar putea face, și singură ura urită, patima scârboasă, va înflori și va crește ca buruienile cele mari și rele pe un pămînt gras, îngrașat cu... rîutatea noastră!.

Și eată spre acest sfîrșit să împing lucrurile în o parte a comitatului nostru, în tractul *Dobrei*.

Noi am scris încă de câteva ori despre stările din acest tract și am arătat că nu-'s bune, că aci poate crește un rău ce o se-'l simțim. Nici noi însă nu creдем că lucrurile se ajungă la ascuțiturile la care au ajuns din pricina viitorului protopop gr-or.

Aci o parte de inteligință și popor, care crede că are dreptate, că pe partea ei e adevêrul, căci ea dorește un om

*bun, harnic, vrednic și drept, și nu partea contrară, dar' simte, că va fi poate învinsă, căci spriginitul partidei contrare e binevăzută la Sibiu, și asta trage mai mult în cumpănă ca toate argumentele ei, — amenință acum cu: *treceam la una!**

Eată cel mai urît signal ce se poate trimbița într-o frământare dintre frați în sinul aceiași biserici!

Înțelegem și noi pe frații dobreni; am fost dintru început de părerea lor, că administratorul de azi nu e cel mai vrednic dintre cei- ce ar putea ocupa scaunul conducerii tractului, căci, de pildă, în cele naționale e și el și fratele seu dela Iliș, niște oameni ce ne lasă în baltă când ni-i lumea mai dragă, fiind în stare unul (administratorul) se corteșească pentru *ungurul Lăzăr Arpád* de deputat, ear' celalalt, fratele seu dela Iliș, se lasă cu faclă în calea episcopului *ungur Májláth*, — cu toate acestea în felul acesta de luptă nu-i putem deloc lauda, că adecă amenință cu spargerea taberei credincioase, cu deslăpire dela sfânta lor maică biserică, cu ridicarea unei noue biserici în Dobra, etc. etc.

Avem noi atâtea puține de a ne apăra interesele și drepturile noastre bisericesti în cadrul liberalei noastre constituțiuni, și avem în urma urmelor atâtea alte feluri posibile în care să facem „obstrucție“ celor ce ni s'ar pune pe cap fără voia noastră, — dar' se nu ne sfășiem în două taberi, în două biserici, acolo unde e și poate fi numai una!

Aceasta din sute de motive nu e cuminte și nu e bine!

Ne facem o tristă datorie de croniciari publicând scrisoarea de mai jos, și o publicăm nu pentru a încuraja pornirea de descompunere dela Dobra, ci pentru a atrage luarea aminte a celor chemați asupra unei primejdii ce ne amenință, a unui lucru greșit și urît, pe care însă oamenii aprinși de ură și patimă, sunt în stare să-l ssevărșească, deși poate simt deja în inima lor părere de rău, și că mai târziu și mai rău le va părea!

Eată corespondența ce primim:

Dobra, Oct. 1897.

Dle Redactor,

Marea nemulțumire cauzată prin multele volnicioși și abuzuri ssevărșite de octoatul administrator Avram S. Pécuar, a făcut să izbucnească aici în Dobra în sinul credincio-

silor bisericii gr.-orientale, o puternică pornire spre a trece la gr.-catolici. Nedestoinicia, însoțită de nestăpânire de sine și volnicie, a acestui domn administrator, în conducerea parohiei și a tractului Dobra, au format până acuma substratul unor cercetări prin comisari consistoriali și totuși mai este un șir întreg de drepte plânsori contra lui.

Cea din urmă cercetare s'a făcut Joi în 25 și Vineri în 26 Sept. a. c. prin comisarul consistorial Matei Voilean care de astădată a fost trimis anume, pentru a cerceta abuzurile ssevărșite ia întrunirea colegiului preoțesc, cu care privilegiu s'au ales preoții din tractul vecin al Iliș unde e protopresbiter fratele actualului administrator, pe lângă preterarea celor din tract.

A luat la cercetare volnicile comise la ținerea sinodului protopresbiterial, cu care ocaziune nu mai puțin ca vre-o 10—15 §§ din Stat. org. au fost striviți prin «atoputernicia» presiului! Atunci s'au delăturat toți frunțașii din Dobra, din comitetul protopresbiterial. Tot atunci s'au verificat și membrii la sinodul protopresbiterial despre care respectivele parohii n'au avut nici o cunoștință. Tot atunci membrul Petru Hadan împedecat fiind de a vorbi asupra obiectelor puse la ordinea zilei, a fost silit să însinue vot separat și protest contra aceluși sinod, etc.

Vineri în 26 au eșit rev. dn comisar la fața locului în *Lăpușnic*, unde a citat și pe primarii din filia *Stăncesti-Ohabă*, cari nu auziseră, și să li se reorganizeze comitetul și alegerea membrilor la sinod, ceea-ce a constatat și comisarul în fața locului!

Nemulțumirea crește pe zi ce merge, și pentru cuvântul, că deși parohia Dobra a cerut la Pea Venerabilul consistoriu prin o petițiune ca să li se trimită comisar în cauza alegeții membrilor ad hoc pentru sinodul electoral, și să li se reorganizeze comitetul și epitropia bisericească, ceea-ce sub conducerea administratorului nu s'au putut face, măr. consist. până acum n'a dispus nimic.

După atâtea încercări și trăgări, spiritele sunt foarte agitate, încât acum numai rezolvarea celei din urmă încercări a lor, o rugare trimisă Esc. Sale Metropolitanului, o mai așteaptă, și apoi, așa-s' hotărâți, vor face trece mare la unație.

S'au și făcut pașii de lipsă din partea inteligenței din Dobra, punându-se în curgere spre scopul edificării unei biserici în piață o colectă pe care au și fost subscriși peste 2600 fl. Ear' poporul adânc măcinit și aproape de a-și eși din sărite, s'a înscris în număr mare în lista pentru înființarea noiei parohii, punându-se în conțelegere cu frații din *Câmpuri-Surdac*, cari numai decurând au eșit din sinul bisericii gr.-or. și au trecut la gr.-cat., ca împreună să se așliască la Dobra!.

Unde-i consistoriul nostru? Mai mult e o persoană favorită decât o parohie întreagă? Grănițerii din Dobra nu voiesc spargerea sf. lor biserici străbune, ci din contră voiesc o nouă viață și progresare, și pentru aceasta doiesc aci un bărbat vrednic și lăminat, devotat pentru binele și înflorirea bisericii lor, școalei lor și neamului românesc, și fiindcă în administratorul de acum nu ved' o astfel

de persoană, sunt îndârjiți, necăjiți și împinși în ispita căderii dela brațele iubitei lor maice sfinte de până astăzi!

Vechiu grănițer român..

Decorațiile dela Pesta.

Este obiceiul dela care su ne face abateră, că dacă un cap încoronat visitează o altă țară, ori un oraș străin, sau el e visitat de deputațiuni însemnate, la date ssevărșite, împarte căpeteniilor țerii ori orașului în care să află și a fost bine primit și păzit, anumite decorațiuni, orduri, medalii, etc.

M. S. Regele Carol I. când cu visita din urmă la Pesta, încă a împărțit mai multor Unguri anumite medalii. Intre alții a primit și fostul procuror dela Cluj, Jeszenszky Sándor mare mănăcător de Români, un ord. și încă însemnat: «Coroana României».

Lumea a fost isbită de vestea asta.

Cum se poate? Regele Carol I. să împodobescă peptul unuia din cei mai mari sselbatici prigonitori ai Românilor cu un astfel de ordin înalt?

Foile ungurești, nici una nici două, că asta e demonstrație din partea Regelui Carol contra Românilor de aici, că împodobește pe un astfel de aprig dușman al lor!

Ear' unele foi opozante din România au prins vestea ca bună armă de-a lovi în guvernul de dincolo, care trebuie să fi știut de decorație etc.

Ear' „Tribuna“ din Sibiu a scris și scrie aproape zilnic câte-un articol, arătând ce mare dușman a Românilor s'a arătat acest Jeszenszky de pildă în procesul *Replăcei*, și multe alte procese române, — și ca atare ce lucru cu coarne e să fie decorat de Regele român! «Tel. Rom.» publică și el Marți o corespondență din București, în care e arătat acest lucru ca un lucru greșit rău din partea Regelui României.

Pentru lămurirea publicului nostru cetitor, ce ar fi cetit și scrisese numitelor ziare în privința asta, lasăm să urmeze aci lămurirea ce o dă «Drapelul» din București, ziar cumpătat la vorbă și cu judecată rece. El zice vorbind despre asta:

Ziarele ungurești continuă să grămădescă necuviințe peste necuviințe, însinuauții peste însinuauții, la adresa țerei și Regelui nostru.

Se știe, că printre cei decorați cu ocazia visitei Regelui României la Budapesta, a fost și faimosul Jeszenszky, acel care și-a făcut o specialitate din prigonirea Românilor, acela căruia da-

torim interdicția înțrării în Ungaria a mai tuturor ziarelor românești.

Alegerea celor ce aveau să primească decorații românești, era lăsată la voia guvernului unguresc, după cum și trebuia să fie.

Guvernul unguresc a crezut de cuviință să pue pe listă pe acest faimos Jeszenszky.

Era din partea lui o lipsă de tact din cele mai extraordinare, dacă nu chiar un fel de batjocură la adresa Românilor de peste munți și un fel de provocare la adresa Românilor de dincoace.

Și acum presa maghiară exploatează în modul cel mai neomenos faptul acesta, arătând Românilor de peste munți, că dacă guvernul României a decorat pe persecutor, persecutații trebuie să tacă și să se supue Maghiarilor în totul.

Incă odată o spunem, nu înțelegem de loc conduita Ungurilor!

Să facă bine să iee notiță despre asta și Ungurii, dar' și — «Tribuna»!

Dacă guvernul unguresc a avut necuviința de-a pune pe listă și pe Jeszenszky, era, credem, ceva nedemn, înjositor ca Regele Carol să se pue contra lui, să se prindă oare cum în luptă contra lui Jeszenszky.

Decorații astfel împărțite n'au și așa vre-o valoare. Nu se plătește să injuri atâta. Ear' de injurat fiind vorba, «Tribuna» mai bine se scarmene pe guvernul unguresc pentru necuviința, de-a silit pe înaltul oaspe să ssevărșească un lucru ce poate stîrni atâta sânge rău, cât și acesta a stîrni!

Știri de senzație.

Ziarul «Contemporari Review» din Londra scriind despre stările de lucruri din Răsăritul Europei și dezvoltarea lor, dă în vileag și niște știri, cari sunt prinse de ziare cu vedită grabă, ca știri menite a produce senzație la cetitorii.

E vorba de un plan mare, ce il avea în cap vigurosul bărbat de stat Stambulow, în vremea când el conducea frânele țerii sale.

Eată de ce e vorba:

Pe principele de Battenberg il goniseră de pe tron. In zadar căutau în Europa un principe vrednic a-i lua locul, nu găseau. Atunci Stambulow a venit la gândul și la hotărârea, că cel mai cuminte lucru ar fi, să împreune el Bulgaria cu România, și să formeze ear', ca odinioară prin vremuri, cu multe sute de ani nainte, un imperiu romano-bulgar, în Răsăritul Europei, imperiu care ar fi în stare să pună pe picior de război 620,000 de soldați (peste jumătate de milion), și răzimat pe aceștia, să fie domnul stărilor de

FOIȚA „REVISTEI ORAȘTIEI“

Bostanul...

Dusei pe nevastă-mea la gară... ce i-a venit să se ducă să-și vadă pe mătușe-sa la Giurgiu. Dar' nu m'am împotrivit; îi place ei? la ce să-i stric gustul?... așa e?..

Eil.. De mi-ar fi zis că vrea să se ducă la mătușe-sa acum vre-o doi ani 'i-a fi răș.. puns scurt: «nu scie!» fiindcă eram gelos... dar' știi, cumplit de gelos. Eu, vezi dumneata, așa sunt, așa 'mi-e firea: când sunt ceva, apoi sunt; când fac ceva, fac!..

Ei bine, firea asta de om e fire ciudată; dintr'un nimic... hait! Așa, iacă eu... cum vă spusese, acum vre-o doi ani eram gelos la nebunie. Pândeam ori-ce mișcare a nevști-mi, o urmăream pretutindeni, îi cântăream cuvintele cele mai neînsemnate, o căutam prin buzunare — pe sub ascuns, după- ce să desbrăcă. — Nimic!.. Nu se ducea decât la prietene, nu vorbea decât de gățeli, ear' în buzunare nu uita decât cofeturi. Ear' de altă parte mă săruta, mă giugiulea, îmi zicea «Bibicul meu iubit!» In sfârșit, femeie la locul ei, femeie cinstită.

Și cu toate astea — vezi ce ție cu geosia! — nu eram încredințat de fel, dar' de fel.

— Trebuie să fie dibace tare, gândeam eu, — nu pot s'o prind, dar' de înșelat mă

înșeală, 'mi-aș pune capul! Tăsică, așa îmi zice mie, Tăsică, bagă de seamă!

Și pândeam!.. și pândeam!..

Intr'o zi, adecă era seara, mă întorc acasă fără veste; găsesc pe nevastă-mea turburată, și tremurând...

— Hm! zic eu numai decât, mirosind ceva; dar' ce ai?

— Nimic, zeu nimic, mă... am... am o afurisită de durere de cap.

— Așa? durere de cap?

Și umblam de colo până colo prin odaie aruncându-mi ochii prin toate colțurile..

— Durere de cap!.. Hm!.. știi ce?.. du-te de îți pune două felii de lămâie cu cafea pisată la tēplē, că îți trece.

Și pe când era ea în bucătărie, eu ca un nebun în reped în odaia de culcare, mă uit sub pat, mă uit în pat, sub plapomă, mă uit prin dulapuri, peste tot... nimic! Nevastă-mea era limonie la față... din pricina durerei de cap, să vede.

In sfârșit ne culcăm. Dar' eu, cum bine vă închipuiți, nu adormii, stătui cu ochii deschiși, ascultând. Și cu drept cuvânt!.. căci ce să mă pomenesc? Numai aud: tronca!.. tronca!.. tronca!.. tronca!.. pe scara podului. Odată mă sculai în sus. Ah! acum n'ai să mai tăgăduiești! striga-i' Auzi-l ce sgomot face... Așa, va să zică? în pod mi-l ascunde-ai, ai? Stai măi d-tal!..

Pun mâna pe revolver, îl încarc și mă îndreptez spre scară. S'o fi văzut pe Ioachi-

mița, Ioachimța e nevastă-mea, s'o fi văzut frângându-și mâinile și zicând: «O să ssevărșești vre-o nenorocire».

— «Am să-mi răsbun cinstea, cucoană!.. d-ta du-te de-ți pune felii de lămâie cu cafea pisată la tēplē!»

Ăla coboară scara cu un pas greoi, par'că ar fi fost sacagiol.

Trăsei cu revolverul la întēplare. Zgomotul încetă... Toți vecinii eșiră cu luminări și găsirăm... știți ce găsirăm?... ba nu, ghiciți zeul plătesc un tranvai și o halbă cu bere la Oppler cui o ghici... Nu puteți?... Am găsit un bostan... un bostan, care să rostogolea din pod!

Ce credeți că 'mi-a făcut Ioachimța? Cum credeți că 'și-a bătut joc de mine?.. Oh, oh!.. Dar' avea și dreptate la urma urmelor... puteam să ssevărșesc vre-o nenorocire!

De atunci, cum bănuiesc ceva... mă gândesc la bostan... și-mi trece bănuiala.

Aoleu! tocmai acum cuget eu!.. bostan, bine, bostan... dar' cine 'i-o fi dat brânci bostanului!..

Prelucrare de Dumitru Stăncescu.

Pricina dușmăniei

dintre

Ogar și Copoiu contra Iepurelui.

(Snoavă).

Ci-că mare că odată câte-trei stau foarte bine: nu se certau, nici cu piscă unul p'altul

se urmau; dar' ca ori unde, să întēplă ca zavistia să între unde este mare unire! Să vedem împregiurarea — ba și o mare dușmănie — între Ogar și Copoiu cotra bietului Iepure: ...Odată, în vremi trecute, Ogarul era cărșmar. El avea bordeiu, c'atuncia, la o margine de crâng, lângă drumul cel mai mare carele ducea la tērg. Intr'o zi pe ori-ce vreme, hodoronctronc!.. că, Copoiu și cu Iepurele sosesc, și încep de benchetuesc!.. Se așază la o masă cer la oli pline cu vin; beu, închină pân' să trezesc că se cam și chefuesc, vorba se cinsteau ca frații?... Până acuma toate merșeră, știi regulat; dar' Iepurele, ca un hoț, le făcu un borobot!

Copoiul fiind cu chef, prinse a juca, știi ca în cărșmă, și să fie mai ușor și la joc cu mai mult spor, lăpădă opincile și le-aruncă într'un colț, neavând teamă de hoț.

Dar' Iepurele șarlantan, las că n'avea nici un ban, făcea chef, cerea ocale țără nici un cinci parale, bea vērtoș pe datorie, fără ca Ogarul să știe!.. Apoi ca un hoț ce-a fost, vine, încetinel în colț și încălță cele opinci, și uite-i drumul pe icil!.. Pe loc o retează la fugă!

Acuma el e cu două vinovat: ce-a beut nu a plătit, și Ogaru-i păcălit; ear' Copoiul a rămas și el de opinci păgubaș. Apoi mai zi d-ta să n'o tragă pe belea?... Dacă l'a primit în casă trăcălindu-l de cinste, el să fure!.. Asta e treaba? Dacă vrea ca să pe-treacă cu din prietenii sei, să tragă pe altul

lucruri purtătorul frânelor întâmplărilor din acel Răsărit!

A și trimis îndrăznețului plănuitor un stafet cainic la București, să *îmbie Regelui Carol* care dase dovezi de domnitor viteaz, înțelept și cu trecere, *să primească planul!* Regele Carol ci-că s'ar fi însuflit pentru plan, dar totuși a zis, că fără a cere sfatul Imperatorului Germaniei, nu s'ar putea arunca în această aventură. Imperatul German apoi l'a desmentat dela asta, și nu s'a învoit de fel, de fel. Așa planul s'a dus și el în momentul cu plămăuitorul seu, luminatul Stambulow, ucis acuși în chip mișlesc de dușmanii sei politici, tocmai pentru-că prea lucra cu putere mare pentru mărirea patriei sale și neatâr-narea ei!

NOUTĂȚI

Principele Ferdinand al României, a călătorit în 14 Oct. c. dela Sinaia peste Viena, mergând întâi la Koburg, de unde apoi va călători la Riviera, pentru a petrece timp mai îndelungat acolo, fiind clima mai blândă și mai prinoasă pentru întărirea sănătății Alteiței Sale. Regele și Regina au însoțit pe Prinț până la Predeal.

Dela temniță. În 11 Oct. n. a scăpat din temnița Seghedinului curăgiosul tiner universitar *Aurel Ciato*, care a fost osândit la șase luni prinsoare pentru-că ar fi aflat la ură, contra vrednicilor de «iubire» Unguri... Felicităm pe bravul tiner, că și-a suportat cu atâta mândrie pedeapsa!

Congresul național bisericesc al Românilor gr.-or din Transilvania și Ungaria, a fost deschis Miercuri în 1/13 Oct. la Sibiu de către Esc. Sa Metropolitanul Miron Romanul. Vom da în numărul următor amănuntele mai însemnate din desbaterile lui.

Adunarea inv. gr.-or. din distriktul Devei s'a ținut Duminică trecută și Luni. Din 5 tracturi (Deva, Dobra, Hațeg, Ilia și Orăștie), unde avem 122 învățatori gr.-or., au luat parte — 34 inși! Ear' preoți, ca „directori școlari“, nici unul! Altfel cei 34 învățatori au ținut adunarea la înălțimea cuvenită, cetind mai multe prelegeri practice și discuții și propuneri tolositoare lor. Din lipsa de spațiu, raportul amănunțit în numărul viitor.

Nou proces va avea „Tribuna“ dela Sibiu în ziua de 9 Noemvrie n. Îi e improcusat un alt articol, tot în pricina cu măcerurile dela *Mehadica*. Dl. *T. Păcșan*, a fost redactor al ei, e acusat ca autor, ear' dl. Dresden pentru editura foi.

Mișcarea națională în România, trezită de trufașa îngâmfare ungurească, se desvoltă tot mai puternic. Precum cetim în foilele de dincolo, comitetul central al Ligei, primește zilnic mulțime de scrisori dela cetățeni, cari cer să fie scriși între membrii acestei înalte societăți naționale.

pe soară? Vai săracul, nu știa c'o se dea peste năpaste și s'o plătească cu pielea. Cei doi păgubași și acuma îl gonesc pe unde îl simt: Ogarul cum îl zărește îl gonește cu inat să-l plătească ce-a beut, și, pentru-că nu i-a dat că nu a avut nici ban, îl trănțește, îl snopește și cu laba îi dă palme să-și mai scoată din parale, și de ce a îndrăznit el să bea pe datorie? Are dreptul, nu-i așa? De nu crezi și d-ta, și de zici că pate chin, ia vezi numai carnea lui, că ea amoroasă a vin!

Vezil. D-zeu l'a văzut și pe loc l'a pedepsit, că ori-cine face rele e însemnat de D-zeu să poarte în viața sa greutatea pedepsirei cum este orinduită...

Ear' copoiul păgubaș, când chelălăie se jelește, că în talpe îl topește țepii de pe coșituri, și ciulinii din păduri, și pe urmă îl gonește, că-și cunoaște opincile, și seileste să-l ajungă și să-și ia ce ia furat. De aceea când e înstrat, lepurele o tullește, că se știe vinovat, nu știil.. când te știi cu pată, dai să scapi sau fugi la-olaltă... Așa e și acuma, pentru-că n'are ce da, vrea să scape biet cu fuga...

Aceasta e pricina. Eu zic că e vinovat! Și n'am de el nici o milă, c'a făcut și el prea multe, prea multe are la cap! Până când el să le facă, ș'apoi, de, să nu le tragă, nu e bună judecata... Și el lasă s'o pățească, las' s'o tragă pe belea. S'o plătească cu pielea, c'o trage de bună-faptă, nici pe cum pe bănuială!

Ear' comitetul însuși al Ligei, a luat Marți o frumoasă hotărîre: ca încă în cursul acestei luni să înceapă un șir de conferențe asupra chestiei naționale, atât în capitala București, cât și prin celelalte orașe din țară. Vor ținea conferențe d-nii Vlădescu, profesor universitar, președintele Ligei, apoi d-nii Ionel Grădișteanu, Delavrancea, Aurel C. Popovici, Rădulescu-Motru, etc.

Deja de mâne, Duminică în 5/17 Oct. s'incep. Mâne e la București, apoi va urma la Iași, Ploești și Craiova. Vor merge din centru din București, vorbitori, dintre cei pomeniți.

Fără Dumnezeu! Cetim în „*Alkotmány*“ așadar în foaie ungurească, ca să nu se creadă că noi prefacem știrea: »Dr. Bridai László publică în revista »Kösz. Szemle« în fascicula de pe Septemvrie, date interesante despre lățirea neconfesionalității. În 1896 s'au declarat pe sineși în total 3990 de inși »fără confesiune«. Intre aceștia 446 din orașe 3444 dela sate. 1549 au fost mai înainte reformați, 923 catolici, 755 luterani, 717 gr.-or. 27 gr.-cat. 28 jidani. De toți femei 2181, bărbați 1809, dintre cei fără confesiune partea covârșitor de mare, (mai toți), cad în părți locuite curat de maghiari!«

Asta în 1896. Dar' în anul de față, pustiirea a luat întinderi și mai mari!

Mulțumită. Comitetul parochial al comunei bisericești gr.-or. română din Șibot își plinește o plăcută datorință, aducând și pe aceasta cale profunda sa mulțumită: dl. *Livius Friedman*, notar și *Toma Miclea*, proprietar din Șibot, cari ca membri ai comitetului parochial, cu ocaziunea discuției asupra închiderii cimiterului, au dăruit câte un jgăr de pământ pentru lărgirea lui. — Dl. *Baiersdorf* și *Biach*, cari din incidentul înmormântării aici a reposatului inginer A. Schäfer, au dăruit stâlpii și scândurile de lipsă la închiderea cimiterului. Șibot, în 10 Octomvrie 1897. În numele comitetului: *Simeon Secărea*, președinte.

O nouă adunare în cauza națională s'a ținut Duminică trecută la București. Tinerimea universitară a conchemat-o din privilegiul celei mai nouă osândiri în procesul »*Tribunei*« la Cluj. A fost de nou lume multă și s'au ținut vorbiri avântate, între care foarte spiritală a dlui Caragiale, care între altele a zis: »Românii subjuogați ne sânt neapărat de lipsă ca aerul! Să mai lăsăm platonicele manifestări, să lăsăm pe mâna altora sarcina de a scârmena cu vorbe pe *Jeszenszky*, *treceti câțiva dincolo dacă voiți să-l scârmați mai bine!* Au mai vorbit dl C. Disescu, tinerii Tamara, Canciov și Miculescu, apoi adunarea s'a risipit în mijlocul unei vii însuflețiri.

Spargere la gara Vințul-de-jos. Vinerea trecută un furt cu spargere, foarte îndrăzneț s'a săvârșit la gara Vințului-de-jos. Hoți necunoscuți s'au furișat în cancelaria gării, au spart cassa și au luat cu sine 7000 fl.

Dr. Weigand amenințat! Din Bistrița se scrie, că Dr. Weigand, învățatul profesor dela universitatea din Lipsca afară de pățania dela Sântămărie când a fost arestat, a mai pățit-o și pe aiurea cu administrația ungurească. S'șteie între altele, că profesorul Weigand a zis mai târziu, după întemnițare unor preoți români din Sătmár, a căror copii nu mai știu românește, că *e rusine ca fii de preoți români să nu-și cunoască limba mamei lor!* S'a făcut sgomot prin foi asupra nobilei vorbe a ilustrului profesor. Intr'o Duminică, după asta fiind la Bistrița, a tost dus la poliție și luat la întrebări de-i drept ori nu, că a zis așa cătră preoții români? Dl. Dr. Veigand a știut încungiura frumos răspunsul la întrebare, dar' ofițiantul paznic al «ideii» l'a spus-o totuși, să bage de seamă, că de mai încearcă cumva a vorbi așa (adecă a îndemna pe Români să ție la limba lor), *are să fie dat afară peste hotare din țară!* La toată întemplieră, mare gingășie ungurească, care are să planteze în inima Neamțului învățat, tot mai multă dragoste pentru «*calavereasca*» nație.

Societatea de lectură „Andreu Șaguna“ a seminiștilor rom. gr.-or. din Sibiu, s'a constituit în ședința sa ținută la 14 Sept. v. a. c. sub presidul directorului seminarial Dr. Remus Roșca, în următorul mod: De președinte s'a proclamat prof. de teologie Dr. Ioan Stroia; vicepreședinte al societății și președinte al comitetului: *Lazar Tritean*, cleric a. III; arhivar și notar al corespondențelor: *Emanoil Pop*, cl. a. III; controlor: *Vasilu Giurgiu*, cl. a. III; redactor: *Sabin Cerbu*, cl. a. III; notariu al ședințelor: *Ilie Hociotă*, cl. a. II; bibliotecari: *Ioan Mateiu*, cl. a. II; cassariu: *Nicolau Șandru*, cl. a. I; vice-bibliotecari: *Nicolau Garoiu*, ped. a. I; — membri în comisiunea literară s'au ales: *Ioan Șortan* și *Terențiu Popoviciu*, cl. a. III; *Georgiu Perian* și *Michail Ganea*, cl. a. II; *Constantin Flămând* și *Cornel Popescu*, cl. a. I; *Ioan*

Borșan, ped. a. III. și *Eugeniu Popescu* ped. a. II.

Noue turburări au isbucnit în Slavonia. Din Zagrab se anunță, că satul Zavalje a fost zilele acestea câmpul unor furioase turburări. Vre-o 5000 de țerani, aprinși de purtare a slujbașilor unguri, *au năvălit asupra casei comunale, să smulgă steagul unguresc ascuns acolo.* Gendarmii abia au putut ținea piept năvalei, și numai după-ce le-a venit ajutor dintr'o comună învecinată, au putut risipi mulțimea răsvrătită.

Cel mai mare palat din București, va fi noul palat al *poștelor și telegrafelor*, ce va fi terminat în toamna asta. Palatul va fi acoperit, rămânând ca până în toamna anului viitor să fie cu desăvârșire terminat și pe din lăuntru. Va fi inaugurat cu o deosebită ceremonie, fiind cea mai mare clădire din Capitala română. S'extinde pe o suprafață de 8000 metri patrați!

Societatea de lectură a elevilor dela școlile comerciale rom. din Brașov, și-a început activitatea sa pășind în primul an al vieții sale. Miercuri în 24 Sept. dl director Arseniu Vlaicu și dl prof. Procopiu Giuvulescu veniră în mijlocul membrilor societății, care îi primiră cu puternice «trăiască!», pentru a săvârși actul constituției societății. Dl director Vlaicu printr'o vorbire rostită cu viu sentiment arată chemarea societății și datorințele membrilor față de ea. În fine prezentând pe conducătorul societății în persoana dlui Procopiu Giuvulescu, dorește societății viață lungă și spor bun. După acestea s'a ales: Președintele societății: prof. P. Giuvulescu, vice-președinte: *Ioan Lăpădat*, student în clasa III comercială, secretar: *Mihail Navrea*, cl. III, vice-secretar: *Vasile Muslea* cl. II, bibliotecar: *Vasile Babi*, cl. II, vice-bibliotecar: *Vasile Popp*, cl. I, cassar: *Neculae Potecu*, cl. III, controlor *Traian Macavei*, cl. II, econom: *Eremie Leucută* cl. I. Ear' comisiunea literară s'a constituit astfel: președinte, vice-președintele societății, membrii: *Niculae Căldărea*, cl. III, *Sofroniu Roșca*, cl. III, *Pavel Labodă* cl. III, *Emil Russu*, cl. II, *George Bărâscu* cl. II și *Stelian Russu* cl. I.

Dela „Teușana“. Din însărcinarea inițiatorilor societății comerciale »*Teușana*« ce este a se înființa, acei domni cari au primit prospectul și lista de subscrieri, sânt rugați a le remite la adresa subscrișului cu ori-și-ce rezultat până la 20 Octomvrie st. n. c. în Teuș. *Corneliu Crișan*, învățator gr.-cat.

AMICIE — DISTRAȚIE

„Pe fața-mi patima a scris
Iubirea mea întreagă,
De ce ceri dela gura mea
Să-ți spună că-mi ești drag?”

O știi ce mândră-i. Cu-un sărut,
C'o glumă ea grăește,
Și ride . pe când inima
În chinuri se topește!..

Străini... Neastemperatul D-Tale pretin să simte dela depărtarea matală rău de tot. De geaba își caută „d'atrație” căci nu-și află. S'eză vezi că s'a făcut de „serios”! „De ce ești depărtat scump odor” e poezia lui predelicată, să înțelege el, s'ermanuel, numai o... fluera. Cum te simț în noaua patrie! Nu cred în visuri, dar' totuși... ce ai visat. „Ingerul” a amuțit de 3 zile.
Străinul.

FEL DE FEL

Inima mai presus de tronul! Intr'un mic stătuleț din Australia, în Noua-Selandă, s'a petrecut de curând, la curtea regelui un lucru, care a mișcat multe inimi în cuprinsul crămei. Regele Lumo Monoseo nu are alți copii, decât o fată, principesa Tonovoroan, care e acum în vîrstă de 16 ani. Lucru firesc, că tatăl-rege ar fi voit, ca odrasla lui să se mărite căt mai curând, cu atât mai mult că l'a găsit și un mire »potrivit« dintre supușii sei. Viitoarea regină însă, care a călătorit mult prin Europa și și-a însușit cu totul cultura europeană, a spus-o verde, că ea în ruptul capului nu se va mărita după un »barbar« cu fața de culoarea scorței de lemn, ci numai după un »alb« din Europa! Zădărnice a fost ori-ce încercare de a o desmâna, căci ea nu voia să știe de cerințele și trebuințele tronului. În cele din urmă regele îngândurat și-a pierdut răbdarea, și fără a mai ține atâta samă de cultura europeană a »d-soarei«, a pus-o în lanțuri și-a aruncat-o în închisoare!.. Biata princesă e acum tristă, dar' cu toată nefericirea ei, nu și-a schimbat gustul: ori european alb iubit din toată inima, ori mai bine nemăritat, lipsită și de tron!..

Un băiat mic întreabă pe un polițist în mijlocul drumului:

— N'ai văzut d-ta un tată fără copilul lui cel mic pe uliță? Copilul cel mic sânt eu..

La menagerie.

Un profesor: Dar' bine, ce mișelie e asta? Acesta nu-i orangutan, ci e om ca toți oamenii? Asta-i înșelăciune!

Directoara menageriei tânguitoare: Pentru D-zeu, dle profesor, nu face vorbă, te rog, orangutanul e bolnav și-l înlocuește bărbatul meu..

POSTA REDACȚIEI.

D-lui R. G. în *Vidra d. s.* Vi-am trimis de nou numerii 3 din urmă, deși de-aici vi s'au trimis regulat.

D-lui N. T. în *Balșă* De aici nici vorbă să-ți se fi sistat. S'a espedat regulat. Cel mult în „*posta ul-timă*” a D-Voastre poate fi pedeca, „*postă*” care mai multe lucruri tremise dela noi nu le mai expedeză!

Isoare de venit pentru învățatori.

De D. Comșa.

»Foaia Pedagogică« chieamată e a se ocupa și de întrebarea importantă despre cum s'ar putea realiza îmbunătățirea stării materiale a învățătorilor noștri.

Aproape de noi e timpul, când lefurile învățătorului, cu puține excepții, erau din seamă afară mici, pe alocuirea ridicole chiar. Nu cercetăm motivele ascunse din cari a mănecat, destul că guvernul a ținut să întrețină și astfel lefurile învățătorului s'au regulat și îmbunătățit ca prin farmec.

Adevărat, că solvirea însăși nu urmează pretutindenea în regulă și, ce e mai rău, mulțioare comune bisericești n'au apucat nici măcar să decreteze urcarea cuvenită. Abstracție însă de puține casuri, învățătorii aveau calificații pot astăzi se conteze la suma de 300 fl. leafă sigură. E speranță, că se va spori încățva prin cuincuenaliile în curgere, numai căt leafa însăși, hotărit lucru, tot mică rămâne. Zice-se că guvernul ar fi plănuiind urcarea la câte 400 fl. Natural însă, că învățătorii nu se pot bizu pe ceea-ce ar fi să urmeze în viitorul mai îndepărtat, D-zeu știe când, și buni bucuroși, că pot încasa leșoarele de câte 300 fl., cei mai mulți o încurcă cum biet pot, de azi pe mâne.

Ca să nu mai vorbim în special de cei cu familii numeroase și nevoiți a se răzima numai sau mai numai în leafă, învățătorii noștri preste tot și în deosebi cei căsătorii, câte greutatea nu întimpină voință să împace chiar și numai trebuințele materiale aveau neapărate! Norocul că aproape toți au știut să-și creeze inșiși isvoare de venit laterale, unii ca scriitori la primării sau alte oficii alții ca funcționari la institute mărunde de credit sau conducând strana resp. corul în biserică, earăși alții ca stupari, sau făcând negoț sau prășind altoi, poame, vin, legumi și așa m. d. Cei mai mulți însă se ocupă, știut este, cu economia câmpului, muncind în sudoarea feței alături cu țeranii, firește pe timpul liber de școală. Cari sânt harnici și dispun de pământ relativ mult, s'au avântat pe calea propășirii materiale și continuă a se inavuți. Neasemănat mai numeroși sânt învățătorii, cari nu au la dispoziție decât puțin vite și 3—8 jugere pământ în parte slabuț și aducând venit adese neînsemnat. Sânt earăși alții, cari nu au decât căscioara de locuit sau și o grădină două, o bucată de vie, un fâneaș etc.

Din puținul căt au, unii știu să tragă folos relativ mare, fie că exploatează grădina sau și moșioară dela câmp cu deosebită îngrijire și realizează astfel recolte mai mari ca de obicei, fie că prășesc altoi, poame, struguri, semințe, galițe etc. de o calitate superioară, sau cultivă alt ram economic aveau bănos. Durere însă, că nu puțini alții continuă în ale economiei pe calea datinei ruginite, în rënd cu țeranii. În adevăr, la nu puțini dintre învățătorii noștri găsim vite slabuț și de soiu prost, arături, fâneaș sau vii rău grijite, unelte și clădiri în stare vrednică de osândit și nu arareori grădini lăuate în grija sorții.

Dar' dacă e așa, și așa este, natural că învățătorii pe cari îi privește nu au cuvânt a se vătura mereu de sărăcie. Înadins zicem: pe cari îi privește; căci, nu-i vorbă, mulți învățători premerg și în ale economiei cu bun exemplu și vrednici sânt de toată lauda. Hotărit însă, că ar putea realiza din economie sau pe alte căi profit neasemnat mai mare, dacă, onoare excepțiilor, ar fi mai sprinteni și ar ști să se avente cu mai multă îndrăzneală pe aripile progresului economic.

Unii din învățătorii și preoții noștri sânt lăsători din seamă afară, alții sânt greci, așa că nu-i poți urm decăt foarte cu anevole, earăși alții nu se încumetă a părăsi drumul bătut și a introduce cutare reformă salutară, alții se codesc sub cuvânt de sărăcie sau

pun vina în cărca a fel și fel de împrejurări, cari ele nu le ar fi îngăduind ameliorarea stării materiale. Sânt însă mulțșori, cari renunță până și la folosul ce li se îmbie uneri cu de-a sila. Causa trebuie căutată parte în lăncezirea, de care par a fi cuprinși mulți cărturari sătești la noi, parte în lipsa energiei și spiritului de întreprindere, parte și mai ales în neștiință cum și în obiceiul de a trăgăna lucrurile în nesfârșit. Ca stând în fruntea Reuniunii noastre agricole, avut-am destule ocațiuni să mă conving, că așa este.

Dintre multele exemple voi alege câteva mai proaspete:

Cânepa italiană intrunește mari avantagii economice și merită cea mai întinsă răspândire. În condiții priincioase, ea dă recoltă adeva foarte mănoasă și de o calitate superioară cânepei dela noi. Spre a o împămênțenî la noi, comitetul Reuniunii agricole a cumpărat în mai multe primăveri câte 10—20 kgr. sêmênță adusă din Italia. Era de presupus, că membrii mai inteligenți și cu deosebire preoții și învățătorii noștri, vor folosi ocasiunea binevenită de a face încercări cu sêmênța ce li se îmbia gratuit. Fapt e însă, că abia-abia sau găsit între membri, și resp. nemembri, cui să se distribuie, și nici când la sorocul anunțat. Promisiunea de a răscumpăra, cu preț urcat, sêmênța prăsită, n'a aflat nici ea resunet.

Cu sêmênța de trifoiu și lufernă îmbiață în scris și prin graiu viu an de an, de asemena am dat de greutate, nefind destui, cari să o fi cerut. Un mare neajuns a fost și e, că mulți se adresează zile și chiar săptămâni mai târziu decum s'ar conveni.

Nici măcar pădureții și surceii îmbiați n'au aflat îndestui doritori. (Va urma.)

Cărți nouă.

„Foia Pedagogică”, ce apare în Sibiu sub direcțiunea dlui prof. Dr. D. P. Barcianu, a ajuns deja la numărul 19. În acest număr pe lângă alt material folositor pentru învățători, aflăm în fruntea numărului și un tractat economic, scris ce-l drept, pentru învățători, dar care tot așa de folositor poate fi și economilor și preoților și tuturor celor ce l'or urma și-or încerca a se folosi de povețele practice ce se dau în el. E articolul „Isvoare de venit pentru învățători” scris de dl profesor Demetriu Comșa. În vederea multelor adevăruri ce cuprinde și a povețelor de care, cum am zis, se pot prea bine folosi și alții, nu numai învățătorii, începem în numărul de azi al foii noastre, reproducerea valorosului articlu, atrăgând luarea aminte asupra lui.

Un bun abcdar! D-nii înv. I. Moldovan, N. Stefu, I. Groșorean, P. Vancu și N. Boscaiu din Arad și giurul Aradului, au scos de sub tipar săptămâna trecută un nou abcdar românesc pentru școalele populare, care este superior doar tuturor abcdarelor de până acum. Este întocmit în chip independent de modelele celor de până aci și așa frumos purcezând dela cunoscut la necunoscut, dela simplu la mai greu, că pare foarte ușor de introdus prin el pe copii în cetire și scriere. și se poate avea dela „Tribuna Poporului” în Arad.

D-nii învățatori să nu întârzie a face cunoștința noului abcdar. Poate o să le câștige mai curând plăcerea decât cele folosite până acum.

„Manual pentru usul necroscopilor comunali” de Dr. Stefan Erdelyi, Dr. de filosofie, Dr. de medicină, Dr. de Chirurgie, magistrul de obstetricie, profesor aprobat de igienă pentru școalele medii, medic al orașului Orăștie, medic al cercului sanitar din Bîntînți, și dentist.

Volumul avisat de noi în Nr. 16 al „Revistei” din ăstan, că s'a pus sub tipar, manualul îndreptar pentru „inspectorii de morți” (necroscopi) de prin comune, — a ășit deja de sub tipar la institutul tipografic „Minerva” din Orăștie.

Cuprinde pe 120 pagine toate îndrumările de cari are lipsă un necroscop comunal, și la urmă sânt adause și mustrele în ce chip și după cari forme ținându-se, are necroscopul să-și facă înștiințările și atestatele ce le dă.

Recomandăm cu căldură inspectorilor de morți (necroscopilor) români de prin comune, această cărtică, pe care dl Dr. St. Erdelyi, medic ce de 20 de ani stă în serviciu public, având mereu de lucru cu necroscopii comunali, și ca atare cunoscându-le toate trebuințele, a întocmit-o așa ca ei să afe în ea îndrumare la ori-ce lucru ce ar dori să-l știe pentru slujba lor. Se poate căpăta dela autor în Orăștie.

A apărut: No. 3—4 din „Biblioteca Noastră” dela Caransebeș sub direcțiunea dlui profesor Enea Hodoș. Cuprinde „Versuri și proză” de George Coșbuc, un volum dragălaș și a cărui cetire va face, sântem siguri, plăcere ori-cărui cetitor. Jumătate cuprinde poesii, dintre cari unele necunoscute, jumătate proză, bine scrisă și foarte interesantă, în parte necunoscută nici ea.

CALINDARUL SĂPTĂMĂNEI

Zilele	Călindearul vechiu	Călindearul nou
Dumin.	2-a a lui Luca (19 d. Rus.), gl. 1. v. 7.	
Dum.	5 M. Haritina	17 Hedwig
Luni	6 † A. Toma	18 Luca
Marti	7 M. Sergie	19 Ferdinand
Merc.	8 C. Pelagia	20 Vendelin
Joi	9 † A. Iacob	21 Ursula
Vineri	10 M. Eulampie	22 Cordula
Sâmb.	11 † A. Filip	23 Ioan

Pentru redacție responsabil: **Petru P. Barițiu.**

Calfă de prăvălie.

Să caută o calfă tinără în prăvălia de manufactură a domnului

Ion Lazarioiu

comerciant în Orăștie (Szászváros.)

Poate intra numai decât în condiție.

(270) 1—

„VICTORIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMÍI, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, calea Archiducelui Iosif n. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții: **fl. 300.000.** Fond de rezervă **fl. 100.000.** Depuneri **fl. 1.000.000.** Circulația anuală **fl. 15.000.000.**

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește **5%** interese fără privire la termenul de abzicere.

Dare de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea cassei, depuneri până la **fl. 1000** se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abzicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuesc momentan după sosirea comandeii.

Direcțiunea institutului.

(165) 12—

De arëndat!

D-na văduvă P. Robotin din Poiana-Techerău (p. u. Zalahna) dă

în arëndă

din primăvara anului viitor (1898), **moșia sa,** de circa **600 jugere** catastrale de pe hotarul comunelor *Poiana, Valea-Iepii și Techerău,* și anume fênațe, loc arător, pășune, precum și edificatele trebuitoare economiei.

Deosebit să afe în Poiana și Techerău **2 edificii pentru crășmă și două mori.** — Să dau în arëndare: pe 3—5 ani.

Tot pe aceeași moșia să afe

(268) 2—3

de vëndare

150 caré de fân, ce să vënd din mână liberă.

A se adresa doamnei

Véd. P. Robotin,
în Poiana-Techerău.

„ARDELEANA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMÍI, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

Fonduri proprii: **fl. 350.000.** Depuneri: **fl. 700.000**

Circulație anuală: **fl. 3.000.000.** (196) 20—

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

1) acordă împrumuturi cu interese de 8% ;	4) cumpără și vînde mărfuri și produse;
2) primește depuneri, dela particulari cu 5 și cu 5 1/2 , ear' dela corporațiuni culturale cu 6% ;	5) arêndează și exarêndează realități;
3) cumpără și vînde realități;	6) cumpără și vînde efecte publice;
	7) mijlocește operațiuni, specificate sub 3. 4. 5.

La institut se mai afe **500 acții proprii, puse în vîndere conform Prospectului staverit de Direcțiunea institutului sub Nr. 68/1897,**

Ori-ce afacere se poate rezolva și informări se pot lua verbal în biuroul institutului, ear' în scris prin corespondență.

Orăștie, în Iunie 1897.

Direcțiunea.

A TELIER de TEMPLAR

Drumul țerii Nr. 3.
Casa proprie.

DEPOSIT DE OBIECTE FUNEBRALE!

Subscrisul îmi iau voe să atrag binevoitoarea luare aminte a unor public din Orăștie și jur, asupra bogatului meu magazin cu tot felul de

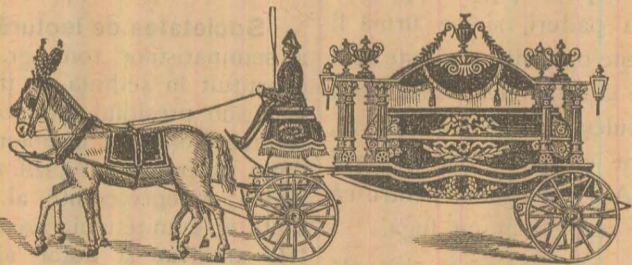
Mobile de casă

precum: **scaune, paturi, mese, dulapuri, canapele,** etc. ce să afe totdeauna gata, ori, la dorință, să gătesc după plac și în grabă!

Îmi recomand mai departe

Depositul de lucruri trebuincioase la înmormântări,

precum:
siciuri,
de
aramă, nuc,
goron și de
brad,
pompoase ori
simple;

cruci,
cununi de mort,
și toate
pânzele
de
lipsă!

Sânt 19 ani decând am aceste bogate magazine, în casele mele proprii (drumul țerii Nr. 3), ear' acum le-am arangeat și îmbogățit de nou și temeinic Rugând onoratul public pentru numeroase comande, îi promit lucru bun cu prețuri foarte ieftine!

George Brassai

(145) 12—15

măsar.